

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce

nezl. S. G. C. M., nar. X,
zastoupen matkou P. M. C., nar. X,
oba státní příslušnost Filipínské republiky a
bytem Y,
zastoupen Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph.D.,
advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1,

proti
žalované

Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců,
se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2020, č. j. MV-173088-4/SO-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 14. 12. 2020, č. j. MV-173088-4/SO-2020, a rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 6. 10. 2020, č. j. OAM-16493-21/PP-2018, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 16.342,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce, státní příslušník Filipínské republiky, resp. jeho jménem jeho matka jakožto zákonná zástupkyně, podal dne 24. 9. 2018 u Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podle § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“ nebo „zákon“). Žalobce se ve své žádosti odkázal na to, že je rodinným příslušníkem p. V. P., který je státním příslušníkem ČR a současně druhem matky žalobce (pí P. M. C.). Z žádosti dále vyplynulo, že matka žalobce má s p. P. nezletilou dceru narozenou v r. 2018, která má české státní občanství. K žádosti žalobce přiložil mimo jiné čestné prohlášení p. P. o tom, že se o žalobce stará (zabezpečuje jeho výchovu, ubytování, finanční záležitosti), stejně jako další důkazy prokazující toto tvrzení.
2. Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 6. 10. 2020, č. j. OAM-16493-21/PP-2018, uvedenou žádost zamítlo (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Svůj závěr odůvodnilo tím, že žalobce není rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců; žalobce na jedné straně není jeho potomkem, ani potomkem jejího manžela (p. P. a matka žalobce totiž nejsou sezdáni); dále žalobce není v příbuzenském vztahu k p. P., a proto není jeho rodinným příslušníkem ani ve smyslu odst. 2 uvedeného ustanovení. Ministerstvo vnitra zdůraznilo, že skutečnost, že matka žalobce je družkou p. P. nezakládá mezi žalobcem a p. P. příbuzenský vztah; odkázalo se přitom především na to, jak pojem příbuzenství pojímá zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (viz jeho § 771), tedy jako vztah založený na pokrevním poutu nebo vzniklým osvojením.
3. Žalobce uvedené rozhodnutí napadl odvoláním, které žalovaná rozhodnutím ze dne 14. 12. 2020, č. j. MV-173088-4/SO-2020, zamítla (dále jen „napadené rozhodnutí“). Nad rámec odůvodnění prvostupňového rozhodnutí žalovaná zdůraznila, že žalobce by mohl být považován za rodinného příslušníka p. P., pokud by kumulativně naplnil podmínky dle § 15a odst. 2 písm. a) bod 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, tj. pokud by *žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti a je a byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území*.
4. Žalobce se s tímto výsledkem neztotožnil a proti uvedenému rozhodnutí podal dne 15. 1. 2021 žalobu podle § 65 s. ř. s. k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“).

II.

Obsah žaloby, následná vyjádření a jednání ve věci

5. Žalobce proti napadenému rozhodnutí namítá zaprvé, že žalobce je rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců, přičemž z uvedeného důvodu jeho žádost o přechodný pobyt nemohla být zamítnuta. V této souvislosti žalobce předně upozorňuje na nesprávnou interpretaci pojmu „příbuzný občana EU“, který je obsažen v § 15a odst. 1 písm. a) zákona, ze strany správních orgánů. Žalobce se dovolává eurokonformního výkladu daného ustanovení, resp. pojmu, který vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

jen „směrnice“). Žalobce upozorňuje, že ze směrnice, resp. z její preambule, vyplývá její účel „zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu“. Samotný čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice potom stanoví, že by členské státy měly usnadňovat vstup a pobyt rodinných příslušníků, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice. Podle žalobce je tedy třeba vztah osob posuzovat materiálně a nikoliv podle formálního kritéria pokrevního příbuzenství; v této souvislosti žalobce zdůrazňuje, že je irelevantní to, jak institut příbuzenství pojímá občanský zákoník; právo EU je totiž třeba vykládat autonomně. V této souvislosti žalobce odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, který dává jeho argumentaci zapravdu.

6. Dále žalobce upozornil na rozpornost odůvodnění napadeného rozhodnutí. Žalovaná na jedné straně dala zapravdu Ministerstvu vnitra v tom, že žalobce nemůže být rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť nenaplnuje základní hypotézu tohoto ustanovení, není totiž jeho příbuzným; na druhé straně ale žalovaná uvedla, že to samo překážkou není, překážkou je to, že žalobce nenaplnuje kumulativně podmínky uvedené v bodech 1 a 2 uvedeného ustanovení. Žalobce nicméně upozorňuje na skutečnost, že uvedené podmínky v bodech 1 a 2 § 15a odst. 1 písm. a) zákona jsou alternativní; nemusí být proto splněny kumulativně.
7. Zadruhé žalobce namítá, že správní orgány nedostatečně zjistily skutkový stav. Správní orgány nepřihlédly k žalobcem předloženým důkazům prokazujícím jeho příbuzenský vztah s p. P.; rovněž odmítly provést výslech p. P. a matky žalobce, které byly navrženy za stejným účelem.
8. Zatřetí žalobce namítá nedostatečnost posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců. Žalobce upozorňuje, že v souladu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) je třeba přiměřenost rozhodnutí posuzovat v každém případě, ve kterém může mít rozhodnutí ve věci pobytového oprávnění vliv na soukromý a rodinný život cizince. Správní orgány podle žalobce dostatečně nezohlednily, že v ČR žije více než 2,5 roku, má zde své zázemí, chodí zde na základní školu a žije zde jeho rodinní příslušníci. V domovském státě by si přitom nebyl schopen zajistit bydlení, péči a výživu; zamítnutí žádosti by pro něj znamenalo de facto povinnost žít dočasně odděleně od své rodiny. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že možnost získat přechodný pobyt je dána – v závislosti na intenzitě partnerského vztahu – i partnerovi občana EU, který není jeho manželem; k tomu viz § 15a odst. 1 písm. b) zákona. Není proto žádný důvod, proč by taková možnost neměla být dána potomkovi takového partnera. Dochází tak také k nedůvodnému rozlišování potomků cizinců na základě toho, jestli jejich rodiče jsou ve formalizovaném svazku (manželství), či nikoliv.
9. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 15. 2. 2021 setrvala na důvodech, na kterých je napadené rozhodnutí založeno.
10. Žalobce na uvedené vyjádření reagoval replikou ze dne 4. 3. 2021, ve které zopakoval argumentaci uvedenou v žalobě a současně upozornil na skutečnost, že žalobce má problémy s podáním žádosti o pobytové oprávnění na Velvyslanectví České republiky v Manile. Konkrétně žalobce přiložil usnesení tohoto zastupitelského úřadu, kterým nebylo vyhověno jeho žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti ze dne 1. 2. 2021.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

11. Při jednání konaném dne 25. 1. 2023 zástupce žalobce upozornil na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, ze dne 31. 1. 2022, č. j. 54 A 34/2020-44, ve kterém uvedený soud uvedl, že i v případě, kdy správní orgán dojde k závěru, že žadatel nesplňuje podmínky pro udělení pobytového oprávnění dle ust. § 15a, je nutné podrobně zkoumat přiměřenost zásahu zamítavého rozhodnutí do zejména rodinného života žadatele a to hlavně s ohledem na čl. 8 Úmluvy.

III.

Posouzení žaloby

12. Městský soud v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobcem vymezených námitek, vycházel přitom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované.
13. Žaloba je důvodná.
14. Městský soud se předně zabýval **první žalobní námitkou**, která se týkala zejména výkladu pojmu „příbuzný občana EU“ užitý v § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců a dále podmínek stanovených v bodech 1 a 2 tohoto ustanovení.
15. Podle § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do 1. 8. 2021 (pokud dále není uvedeno jinak, tak soud vždy odkazuje na znění tohoto ustanovení, tak jak je zde citováno), *[r]odinným příslušníkem občana Evropské unie se pro účely tohoto zákona rozumí jeho*
- a) manžel,*
  - b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, o kterého skutečně pečuje,*
  - c) potomek mladší 21 let nebo takový potomek manžela občana Evropské unie a*
  - d) potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana Evropské unie, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt.*
16. Podle § 15a odst. 2 tohoto ustanovení *[z]a rodinného příslušníka občana Evropské unie se považuje též cizinec, který prokáže, že*
- a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud*
    - 1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, žil před vstupem na území s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,*
    - 2. je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem Evropské unie, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt, nebo*

3. *se o sebe z vážných zdravotních důvodů nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, nebo*

b) *má s občanem Evropské unie trvalý partnerský vztah, který není manželstvím, a žije s ním ve společné domácnosti; při posuzování trvalosti partnerského vztahu se zohlední zejména povaha, pevnost a intenzita vztahu.*

17. Podle čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice, [a]niž je dotčeno právo volného pohybu a pobytu dotčených osob, které tyto osoby již případně mají, usnadňuje hostitelský členský stát v souladu se svými vnitrostátními předpisy vstup a pobyt těchto osob: všech ostatních rodinných příslušníků bez ohledu na jejich státní příslušnost, kteří nejsou zahrnuti v definici rodinného příslušníka ve smyslu čl. 2 bodu 2 a kteří jsou v zemi, z níž pocházejí, osobami vyživovanými občanem Unie s primárním právem pobytu nebo členy jeho domácnosti nebo u kterých vážné zdravotní důvody naléhavě vyžadují osobní péči tohoto občana Unie o ně.
18. Městský soud při posouzení této žalobní námitky vycházel ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2017, č. j. 4 Azs 230/2016-54, na který poukazuje rovněž žalobce. Podle zveřejněné právní věty k tomuto rozsudku platí následující: „*Pojem příbuzný občana Evropské unie v § 15a odst. 3 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, nelze vykládat tak, že by a priori byla vyloučena jeho aplikace na osobu s občanem Evropské unie sešvagřenou ve smyslu § 774 občanského zákoníku z roku 2012.*“ Nejvyšší správní soud přitom k tomuto závěru dospěl na základě eurokonformního výkladu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice; konkrétně na základě následujících východisek (bod 28 rozsudku; zvýraznění doplnil městský soud): „*Pojem „příbuzný“ užitý v návěti § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců je tedy třeba vykládat shodně s pojmem „ostatní rodinný příslušník“, užitým v čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice, jako neurčitý právní pojem, jehož naplnění musí být posuzováno vždy s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu. Přitom je třeba zvážit charakter dotčeného příbuzenského vztahu, který nemusí záviset pouze na formalizovaných rodinných vazbách. Samozřejmě pro zjištění, zda je konkrétní osoba třeba pokládat za příbuzného ve smyslu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, respektive ostatního rodinného příslušníka ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice je nutné, aby tato osoba měla s občanem Evropské unie určitý stupeň rodinné vazby. Nelze ad absurdum akceptovat tvrzení, že tato osoba je „příbuzným“ proto, že má s občanem EU společného předka v 17. století (k takovému pojetí by mohlo s určitou nadsázkou vést přijetí názoru krajského soudu). Na druhou stranu nelze tento pojem ani aplikovat natolik restriktivním způsobem, který by vylučoval osoby obecně považované za příbuzné, jakkoli je nelze zařadit mezi příslušníky tzv. „jádrové“ rodiny. S ohledem na tato východiska krajský soud v dalším řízení znovu posoudí otázku, zda lze stěžovatele považovat za příbuzného občana Evropské unie ve smyslu § 15a odst. 3 bod 2 zákona o pobytu cizinců. V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že aby cizinec mohl být rodinným příslušníkem občana EU podle tohoto ustanovení, musí být splněna i podmínka vyživování občanem EU.*“
19. Dále odmítl ztotožnit pojem příbuzný užívaný v § 15a odst. 2 písm. a) zákona s institutem příbuzenství zakotveným v § 771 občanského zákoníku. Konkrétně uvedl následující (bod 26 rozsudku): „*Krajský soud tudíž pochybil, pokud pojem „příbuzný“ užitý v § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců vyložil s odkazem na § 771 občanského zákoníku. Definice příbuzenství užitá v § 771 občanského zákoníku zahrnuje pouze vztahy založené na pokrevním poutu, nebo vzniklé osvojením, přičemž spřízněnost vzniklou sňatkem v § 774 vyčleňuje do samostatného institutu švagrovství. Význam tohoto dělení v rámci práva občanského,*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

například pro oblast dědění, při uzavírání manželství, nebo v rodinném závodě, neodpovídá účelu § 15a odst. 3 písm. a) zákona o pobytu cizinců, kterým je zachování jednoty rodiny v širším slova smyslu v souladu s požadavky směrnice. Převzetí definice příbuzenství užitá v § 771 občanského zákoníku pro účely § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců by v tomto případě vedlo k nepřipustnému zúžení okruhu oprávněných osob ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice. Tím by tyto osoby byly v rozporu s účelem směrnice apriorně vyloučeny z dopadu transponovaných ustanovení a posouzení svých osobních poměrů za účelem vstupu a pobytu na území. Zmínit je třeba i to, že žalobci ve věci Rahman byli k občanovi EU ve vztahu švagrovském (jednalo se právě o švagry a neteř), aniž by Soudní dvůr vyjádřil jakoukoli pochybnost o tom, zda tyto osoby mohou patřit do okruhu „ostatních rodinných příslušníků“ ve smyslu směrnice.

20. Žalovaná v napadeném rozhodnutí odmítla aplikovat závěry uvedeného rozsudku s argumentem, že v daném případě soud řešil případ týkající se osob sešvagřených, což je institut upravený v § 774 občanského zákoníku, a nikoliv osob, které žádné formalizované pouto s občanem EU nepojí. S takovou argumentací se městský soud neztotožňuje. Je sice pravda, že v uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud řešil případ, který se týkal sešvagřených osob, což se následně promítlo i do znění zveřejněné právní věty k tomuto rozsudku. Nicméně z odůvodnění uvedeného rozsudku, resp. jeho východisek, jednoznačně vyplývá, že pojem „příbuzný občana EU“ nemá být vykládán restriktivně a ztotožňován toliko s formalizovanými, resp. formálními rodinnými vazbami (tedy např. pouze s instituty příbuzenství a švagrovství), ale má naopak vést – pokud se nejedná právě o takový typ rodinných vazeb – ke zkoumání existence faktických rodinných vazeb. Z čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice totiž vyplývá, že jsou zde zdůrazňovány jednak znak příbuzenství, jednak právě vyživovací povinnost popř. společná domácnost a faktická péče, jakožto základní funkce, kterou rodina plní. Proto dle směrnice ani dle § 15a odst. 1 již nemůže o takové pobytové oprávnění požádat například dospělý samostatně žijící potomek.
21. S těmito východisky se městský soud plně ztotožňuje a konstatuje, že takto měla žalovaná, resp. Ministerstvo vnitra, postupovat i v nyní řešené věci. Správní orgány tedy měly jednak vyhodnotit, zda zde existuje určitý stupeň příbuznosti mimo definice občanského zákoníku - v tomto případě založený tím, že p. P. byl otcem sestry žalobce. Jednak zkoumat, zda žalobce žije společně s p. P. ve společné domácnosti, popř. zda je na něm odkázán výživou a společně (ještě s mladší polorodou sestrou žalobce) tvoří rodinu. V takovém případě by mezi žalobcem a p. P. existovala příbuzenská vazba ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců.
22. Dále musí městský soud odmítnout argumentaci žalované obsaženou v napadeném rozhodnutí, že i v případě takového závěru, jaký právě městský soud učinil, by žalobce nemohl být rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, protože nesplňuje současně podmínky stanovené v bodech 1 a 2 tohoto ustanovení spočívající v tom, že žil před vstupem na území s občanem EU v jedné domácnosti a že je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU.
23. Ani s tímto argumentem se městský soud neztotožňuje. Jak již zcela přilehavě vysvětlil žalobce v žalobě, tak uvedené podmínky nemusí být naplněny kumulativně; naopak postačí, pokud bude splněna pouze jedna z nich. To vyplývá již z jazykové konstrukce uvedeného ustanovení, ve kterém není použita spojka „a“, která značí výčet, jehož

jednotlivé body musí být naplněny kumulativně, ale spojka „nebo“, která naopak značí výčet alternativních podmínek. Naplnění uvedených podmínek (resp. alespoň jedné z nich) proto budou muset správní orgány rovněž v dalším řízení zkoumat.

24. V této souvislosti městský soud upozorňuje na závěry učiněné Krajským soudem v Praze v rozsudku ze dne 10. 2. 2022, č. j. 54 A 63/2019-48, který se týkal, co se týče skutkových okolností, velmi obdobného případu jako je případ nyní řešený městským soudem. V daném případě se rovněž jednalo o žadatelku o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 87b zákona o pobytu cizinců, přičemž tato žadatelka byla nezletilou dcerou cizinky (státní příslušnice třetí země), která měla trvalý partnerský vztah (ovšem neformalizovaný uzavřením manželství) s občanem EU (resp. ČR). V daném případě tatáž žalovaná – s ohledem na citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Azs 230/2016 – ani nerozporovala, že i v takovém případě může mezi žadatelkou a jejím otčímem existovat příbuzenský vztah ve smyslu právě ust. § 15a odst. 2 písm. a) zákona; spor byl veden pouze o naplnění dalších podmínek uvedeného ustanovení. Vzhledem k argumentaci obsažené v napadeném rozhodnutí považuje městský soud za účelné ve stručnosti rekapitulovat závěry Krajského soudu v Praze týkající se právě této sporné otázky, se kterými se ztotožňuje.
25. Krajský soud v Praze se konkrétně vyjadřoval k naplnění podmínky podle bodu 2 uvedeného ustanovení, spočívající v tom, že *cizinec-žadatel je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem EU*. Krajský soud přitom upozornil, že před novelizací uvedeného ustanovení provedenou zákonem č. 274/2021 Sb. účinnou od 2. 8. 2021, zákon o pobytu cizinců nestanovil, že tato podmínka musela být naplněna již v zemi, z níž cizinec-žadatel pochází (tedy že by již tam musel být žalobce p. P. vyživován); čímž poskytoval těmto osobám dokonce lepší postavení, než vyžaduje čl. 3 odst. 2 písm. a) směrnice. Konkrétně k tomu Krajský soud v Praze uvedl následující (bod 46 jeho rozsudku): *„Významné je rovněž to, že § 15a odst. 2 písm. a) bod 2 zákona o pobytu cizinců před novelou provedenou zákonem č. 274/2021 Sb. nevyžadoval, aby žalobkyně byla otčímem vyživována již na Ukrajině, jak nesprávně uvedla žalovaná v odůvodnění rozhodnutí ze dne 24. 8. 2018. Nezakotvil-li totiž před 2. 8. 2021 vnitrostátní zákonodárce uvedenou podmínku směrnice ve vnitrostátním právu, nemůže se žalovaná této nedůslednosti (nešlo-li ve skutečnosti dokonce o záměr zákonodárce vstřícný k takovým žadatelům) dovolávat k tíži adresátů nesouladné vnitrostátní normy, kteří se mohou dovolávat zásady právní jistoty a ochrany svých legitimních očekávání, jež na základě dosavadní vnitrostátní právní úpravy nabyli (k zásadě zákazu obráceného přímého účinku a nemožnosti státních orgánů dovolávat se ustanovení směrnice odchylných od vnitrostátního práva srov. např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 26. 9. 1996, Arcaro, C-168/95, bod 36).“*
26. Pokud jde potom o **druhou žalobní námitku** týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu, tak i té musel dát městský soud zapravdu. Žalovaná a před ní i Ministerstvo vnitra věc uzavřeli s tím, že žalobce není příbuzným p. P., protože s ním nemá žádné pokrevní vazby ani mezi nimi příbuzenství nevzniklo v důsledku osvojení (viz definice příbuzenství v § 771 občanského zákoníku). Vzhledem k tomuto závěru potom již žádné další okolnosti nezkoumaly. Tato úvaha nicméně – jak již bylo podrobně rozebráno výše – nebyla správná. Správní orgány měly zkoumat existenci faktických rodinných (čili příbuzenských) vazeb mezi žalobcem a p. P. – a za tímto účelem shromažďovat podklady (resp. provádět dokazování); stejně tak měly postupovat stran otázky, zda byla naplněna některá z dalších podmínek dle § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců. Žalobce se

přitom – jak plyne z jím navržených důkazů i ze samotné žaloby – dovolával toho, že naplňuje podmínku dle bodu 2 uvedeného ustanovení. Tak by tedy měly postupovat v dalším řízení poté, co jim věc bude soudem vrácena k dalšímu řízení.

27. Pokud jde o **třetí žalobní námitku** týkající se nedostatečnosti posouzení dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce, tak i té musel dát městský soud zapravdu. Žalovaná v napadeném rozhodnutí argumentovala v tom smyslu, že pokud žalobce není rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a zákona o pobytu cizinců, tak je udělení pobytového oprávnění, které žádal vyloučeno bez dalšího. Tento závěr je přitom v daném případě nesprávný, byť ne zcela neopodstatněný. Soud o věci uvážil následovně:
28. Obecně – jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu – platí, že přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života je třeba vzít do úvahy i v případech, kdy to zákon o pobytu cizinců nepředpokládá, a to na základě přímé aplikace čl. 8 Úmluvy. Jak ale Nejvyšší správní soud dále specifikoval v rozsudku ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019-39, tak čl. 8 Úmluvy se v naznačených případech bude aplikovat pouze za určitých podmínek. Konkrétně uvedl (bod 19 rozsudku): *„NSS si je vědom toho, že článek 8 Úmluvy je samozřejmě přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Avšak k jeho potenciální aktivaci musí cizinec v řízení, jako je to nyní, vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (srov. nedávno též rozsudek ze dne 23. 12. 2019, č. j. 10 Azs 262/2019-31, bod 15). V tomto případě je navíc třeba konstatovat, že čl. 8 Úmluvy může být použit jen za předpokladu, že konkrétně vyargumentovaná nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince není na první pohled nemyslitelná, tzn. že cizincem tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí není jen zdánlivá či zjevně nespadá pod ochranu čl. 8 Úmluvy. Proto ministerstvo ani žalovaná nemusejí nutně vypořádávat všechny výtky nepřiměřenosti, rozhodně ne ty, které ani při vší představitosti nemohou aktivovat ochranu dle čl. 8 Úmluvy.“*
29. Aplikace tohoto závěru je nicméně zásadně omezena v případech, kdy cizinec vůbec nesplňuje základní podmínky pro přiznání určitého typu pobytového oprávnění (které definují jeho podstatu a účel). V takových případech standardně není možné takový nedostatek zhojit pouze poukazem na nepřiměřenost takového rozhodnutí z hlediska dopadů do rodinného a soukromého života cizince. Takovou situaci je případně na místě řešit žádostí o jiný typ pobytového oprávnění. K tomu pro srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2020, č. j. 5 Azs 373/2019-44; v něm uvedený soud uvedl (bod 21): *„V daném případě stěžovateli nebylo prodlouženo pobytové oprávnění z důvodu existence jiné závažné překážky pobytu stěžovatele na území České republiky [§ 37 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců], přičemž onou závažnou překážkou bylo, že stěžovatel neplnil povolený účel pobytu (nevykonával funkci jednatele společnosti). Prodloužení pobytového oprávnění bez dalšího, pouze z důvodů soukromého a rodinného života, by vedlo ke zcela k absurdnímu důsledku; zákonné podmínky pro prodloužení pobytového oprávnění by byly zcela liché, resp. k prodloužení pobytového oprávnění by postačovalo toliko zohlednění soukromého a rodinného života; takový postup zákon zcela jistě neumožňuje a ani nezamýšlí.“*
30. Na druhou stranu je třeba zohlednit, že nesplnění základních podmínek vztahujících se ke konkrétnímu typu pobytového oprávnění může – zejména v případě některých jejích typů – zahrnovat relativně odlišné situace, ke kterým je třeba přistupovat diferenciovaně. Tak právě v případě přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU, pro který je

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

základní podmínkou to, že žadatel je rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu § 15a zákona, si lze na jedné straně představit situaci, kdy žadatelem bude někdo, koho nepojí žádná příbuzenská vazba k občanu EU; v takovém případě se uplatní výše uvedené závěry, zkoumání přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života by v takovém případě bylo bez dalšího bezpředmětné. Na druhé straně si lze představit žadatele, kterého pojí určitá příbuzenská vazba k občanu EU, nicméně nenaplní podmínky dle § 15a zákona o pobytu cizinců. Právě v takovém případě bude dán – byť omezený – prostor pro to zabývat se přiměřeností zásahu do rodinného a soukromého života. Při posuzování této přiměřenosti by tedy správní orgán měl vzít mimo jiné do úvahy intenzitu příbuzenského vztahu; vedle toho by ale na druhé straně měl také zhodnotit, jestli nemá žadatel reálnou možnost dosáhnout na jiné pobytové oprávnění, které by plně (lépe) odpovídalo jeho situaci.

31. Uvedené závěry jsou přitom podle názoru městského soudu plně kompatibilní se závěry učiněnými Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 20. 8. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018-30. V něm se uvedený soud postavil za tezi, že v případech, kdy žadatel o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU není rodinným příslušníkem ve smyslu § 15a zákona, tak je stále třeba zkoumat přiměřenost případného zamítavého rozhodnutí z hlediska dopadů do rodinného a soukromého života žadatele. V uvedeném případě se nicméně rovněž jednalo o osoby, mezi nimiž příbuzenský vztah byl (jednalo se o babičku od dané rodiny).
32. V nyní posuzovaném případě žalobce k p. P. určitý příbuzenský vztah má (k tomu viz výše); z uvedeného důvodu správní orgány byly povinny posuzovat přiměřenost svých rozhodnutí do jeho rodinného a soukromého života. V dalším řízení tak – pokud žádosti nevyhoví z jiného důvodu – učiní; v takovém případě by nicméně měly vzít do úvahy mimo jiné i to, zda se žalobci nenabízí získání jiného adekvátního pobytového oprávnění (např. povolení k pobytu, které bude navázáno na povolení k pobytu jeho matky) a případně i obtíže, které by s takovým postupem mohly být spojeny.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Městský soud tedy shrnuje, že z důvodu, že shledal důvodnými všechny žalobní námitky, rozhodl napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 zrušit. Vzhledem k tomu, že stejnými vadami jako napadené rozhodnutí trpělo již prvostupňové rozhodnutí, rozhodl městský soud podle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušit i je. V dalším řízení by měla žalovaná, resp. Ministerstvo vnitra, vázána v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. právním názorem vysloveným městským soudem v tomto rozsudku, zkoumat, zda je žalobce rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců; za účelem takového posouzení by měla shromáždit podklady, resp. vést dokazování. Vycházet přitom bude ze závěrů městského soudu o tom, že pojem „příbuzný občan EU“ zakotvený v uvedené ustanovení zákona nelze vázat výlučně na existenci formalizovaných, resp. formálních rodinných či příbuzenských vazeb, ale v případě, že absentují, je třeba zkoumat, zda takové vazby neexistují fakticky (k tomu viz podrobněji výše). V případě, že dospěje k závěru, že žalobce není rodinným příslušníkem p. P. ve smyslu § 15a zákona, potom se bude dále zabývat přiměřeností dopadů případného zamítavého rozhodnutí do rodinného a soukromého života žalobce (a popř. i jeho rodinných příslušníků).

34. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch, náleží mu náhrada nákladů řízení. Tyto náklady představují náklady na soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za žalobu a 1 000 Kč za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě; dále pak odměna a náhrada hotových výdajů advokáta. Podle § 35 odst. 2 s. ř. s. se pro určení výše odměny užije vyhláška č. 177/1996 Sb., advokátní tarif. Odměna náleží celkem za tři úkony právní služby, a sice za převzetí a přípravu zastoupení, za podání žaloby a za účast na jednání (3 x 3 100 Kč dle § 7 advokátního tarifu). Městský soud žalobci nepřiznal náhradu nákladů za repliku ze dne 4. 3. 2021, protože v ní žalobce de facto pouze opakoval argumenty obsažené již v žalobě. Náhrada hotových výdajů sestává z paušální částky 900 Kč (3 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu). Protože je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů řízení o částku 2 142 Kč odpovídající DPH ve výši 21 % z částky 10 200 Kč. Celkem tedy činí náhrada nákladů řízení částku 12 342 Kč a dále 4 000 Kč jako úhrada za zaplacený soudní poplatek.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 25. ledna 2023

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.